

Lisa
Valga Linnavolikogu
24.04.2015 määrusele nr 31

Valga arengukava 2012 - 2020

Valga 2020 – Liivimaa süda – reibas, roheline ja rahvusvaheline

Valga 2012

Sisukord

1. Linnavolikogu määrus.....	3
2. Visioon	4
4. Protsessikirjeldus.....	7
5. Arengueesmärgid prioriteetsuse järjekorras.....	8
6. Arenguseire ja arengukava muutmine	37
7. Selgitavad lisad	38
8. Summary.....	39
9. Valdkondlikud kavad	45

1. Linnavolikogu määrus

Valga linna arengukava on vastu võetud Valga Linnavolikogu 28.09.2012 määrusega nr 11.

2. Visioon

Valga – Liivimaa süda – reibas, roheline ja rahvusvaheline

2020. aastal on Valga linn tuntud kui Liivimaa süda, sest vaadates Liivimaa ajaloolisi piire, saab Valga linna lugeda selle keskuseks. Liivimaaga seotud kuvandit toetab ka asjaolu, et ajaloolise Liivimaa kubermangu kuulusid nii Lõuna-Eesti kui ka Põhja-Läti alad ning Valga linna koos oma kaksiklinnaga Valka saab lugeda Liivimaa keskuseks.

Valga linna inimesed on **reipad**, kui neil on head võimalused töötamiseks, võimalus omandada kvaliteetset ja mitmekülgset haridust ning erinevad võimalused oma vaba aja sisustamiseks nii tervisesporti tehes kui ka huvipakkuvaid kultuuriüritusi küllastades. Ka ettevõtted on reipad, kui aidatakse kaasa ja tehakse koostööd Valga linna ettevõtete paremale turundamisele ja elanikkonna aktiivsuse tõstmisele. Valga linna meeldiva elukeskkonnana aitavad kõige paremini tutvustada siin elavad inimesed ning samuti ümberkaudsete valdade elanikud, kelle jaoks Valga linn oleks tõmbekeskuseks.

Roheline seostub eelkõige kvaliteetse linnaruumiga, mille annavad energiasäästlikud ehitised ja avatud atraktiivne linnaruum. Samuti korrastatakse Valgas ka rohealad ja pargid. Linnaelanikel kasvab teadlikkus energia säästmise kohta ning seda püüame rõhutada linnale kuuluvate ehitiste energiatõhususe tõstmisega.

Valga koos kaksiklinn Valkaga on piirilinn ning linna arengut ei ole võimalik planeerida arvestamata kaksiklinna eripära. Täiendavalt lisab Valgale **rahvusvahelist** mõõdet ka linna läbiv raudtee, mille kaudu on 2020. aastal tagatud ühendus kolmel suunal. On positiivne, et ka Valga Kutseõppekeskuses on tulevikus võimalik õppida nii eesti, läti kui ka inglise keeles. Samuti toimub koostöö näiteks Valka kunstikooliga ning leiavad aset mitmed mastaapsed rahvusvahelised üritused, näiteks rahvusvaheline militaarajaloo festival. Valga linnal on sisukas koostöö 21-e sõpruslinnaga üle kogu maailma.

Mitmeid teenuseid arendatakse koostöös Valga linna ümbritsevate omavalitsustega, milleks on Hummuli, Karula, Taheva, Tõlliste ja Öru vallad. Seega on aastaks 2020 Valga-Valka linn ning Hummuli, Karula, Taheva, Tõlliste ja Öru vallad üks suur ühine toimepiirkond.

Arengukava koostamise protsess on kirjeldatud punktis 4. Arengukava esmast versiooni tutvustati Valga Arengukonverentsil, mis toimus 18. mail 2012. aastal, mis oli pühendatud Valga linna omavalitsusliku staatuse taastamise 20ndale aastapäevale. Arengukonverentsil osales 120 inimest ning neil oli võimalik avaldada arvamust, millised arengukavas toodud üldesmärgid peetakse kõige olulisemaks. Arutelu käigus koostati pingerida ning arengukava punktis 5 on toodud üldesmärgid prioriteetsuse järjekorras koos kirjelduse ja loogilises maatriksis esitatud otseste eesmärkide ja nende saavutamiseks püstitatud indikaatoritega. Vastavalt küsitlusele kujunes eesmärkide pingerida järgmiseks:

1. Töövõimalused ja tööjõu kättesaadavus on paranenud
2. Hea mainega ja konkurentsivõimeline gümnaasiumiharidus
3. Linnaruum on moodne, korrastatud, funktsionaalne ja energiasäästlik
4. Linnal on hea maine
5. Maakonna tervishoiu- ja hooldusteenuste keskus on välja arendatud
6. Noored on aktiivsed ja tegusad
7. Valga on rahvusvaheline külastajasõbralik linn, mille elanikud on aktiivsed ja optimistlikud
8. Valga on oluline raudteesõlm, reisirongiühendus lähemate keskustega on sobivate liinigraafikutega ja kiire ning kaubaveo maht suureneb kõikides suundades
9. Äri- ja tootmisalad on välja arendatud ja turundatud
10. Saab omandada erinevate tasemete kutseharidust
11. Linna elanikud on teotahelised, mitmekesiseid meelelahutusvõimalusi hindavad ja oma kultuurikeskkonda armastavad
12. Õppeasutuste õppekeskkond on uuenev ja õppekavale vastav
13. Sotsiaalne turvalisus on tagatud
14. Tegutseb I kontrollitüübi vabatsoon

Arengukava arutelu käigus peeti oluliseks lisada üldeesmärgina põhihariduse edendamine ning seega sai sõnastatud ning lisatud 15-daks üldeesmärgiks:

15. Valga Põhikool on riikliku õppekava alusel töötav tugevat ühtlusharidust pakkuv kool

Arengukava punktis 6 on kirjeldatud arengukava muutmise protseduuri, mis on volikogu ainupädevuses. Arvestades arengukava elluviimiseks kuluvaid vahendeid ning uue Euroopa programmeerimisperioodi prioriteete tuleb järgnevatel aastatel arengukava täiendada, et leida optimaalne tasakaal soovide ja tekkivate võimaluste vahel.

Arengukava punktis 7 on nimetatud arengukava juurde kuuluvate lisade nimekiri. Lisa 1 on arengukava indikatiivne maksumus ümardatult tuhandetes eurodes. Tegevuskavades toodud summad on tuhandetes eurodes, samuti indikatiivselt tööühmade poolt määratletud ning kui tabelis pole summat märgitud siis seda tegevust antud aastal ei toimu ning kui summa lahtris on 0 – siis eeldatav kulu kaetakse partnerite poolt, kuid ei ole täpselt määratletav. Arengukava lisa 4 on Valga Linnavalitsuse pikaajaliste kohustuste ülevaade, lisa 5 tööühmade koosseisud ja lisa 6 loogilise raammatriksi vorm koos täitmise juhendiga.

Arengukava punktis 8 on toodud lühikokkuvõtte inglise-, vene- ja läti keeles ja punktis 9 on nimetatud valdkondlikud arengukavad ning hallatavate asutuste arengukavad, milles kirjeldatud tegevused on samuti oluline osa Valga linna arengu kavandamisel.

3. Eesmärkide süsteemi kirjeldus

Käesoleva arengukava koostamisel on kasutatud loogilise raamsüsteemi metoodikat.

Loogilise raamsüsteemi sisu väljendub alljärgnevas maatriksis:

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)	Kontrolli meetodid (dokument, kus tulemused fikseeritakse)	Eeldused, riskid, vastumeetmed
ÜLD-EESMÄRK				
OTSESED EESMÄRGID				
VÄLJUNDID (tulemused)				
TEGEVUSED				
SISENDID (vastutaja, ressursid)				

Visioon – seisundi üldine kirjeldus, mida soovitakse teatud ajaks saavutada. Käesoleva arengustrateegia visiooni ajahorisont on aasta 2020.

Üldine eesmärk – visioonist lähtuv kaugem siht, mille saavutamisele tegevused on suunatud, kuid milleni jõudmiseks vajatakse mitmete projektide koosmõju.

Otsene eesmärk – olukord, mida soovitakse saavutada konkreetse tegevuse tulemusena.

Antud arengustrateegias on eesmärgid seatud aastani 2016.

Väljundid ehk tulemused – tegevuste elluviimise tagajärjed ehk tulemused.

Tegevused – väljundite tootmiseks vajalikud toimingud ja ülesanded.

Sisendid – kavandatud tegevusteks vajalikud inim- ja finantsressursid.

Lisas 6 on välja toodud loogilise raammaatriksi vorm koos selle täitmise juhendiga.

4. Protsessikirjeldus

Valga linna arengukava 2012 – 2020 koostamist alustati oktoobris 2011.

Linnavalitsuse juurde on moodustatud 5 valdkondlikku töörühma:

- Haridus, huviharidus ja noorsootöö
- Kultuur, sport, terviseedendus, vaba aeg
- Linnaruumi arendamine, linnamajandus, infrastruktuur ja looduslik keskkond
- Majandusarengu (ettevõtlus, mainekujundus, turism) töögrupp
- Sotsiaal-tervishoiu ja ennetustöö töögrupp

Arengukava koostamise peamisteks töövormideks olid töörühmade koosolekud ja arutelud ja juhtrühma töökoosolekud ning iseseisev töö. Töörühmades analüüsiti antud valdkonna probleeme ning lepitati kokku neist olulisimad ehk prioriteedid, millele pöörata pöhirõhk koostatavas arengukavas 11.06, 05.09 ja 12.09 toimusid avalikud arutelud linnakodanikega ning kõik esitatud ettepanekud ja täpsustused töötati läbi vastava teemaga tegelenud töörühma poolt. Grupitööde tulemusena sõnastati visioon „**Valga – Liivimaa süda – reibas, roheline ja rahvusvaheline**“. Töögruppide edasiseks ülesandeks jäi üldeesmärkide kokkuleppimine ja eesmärkide saavutamiseks vajalike tegevuskavade koostamine vastavalt juhtrühma poolt valitud loogilise raamsüsteemi metoodikale. Käesoleval ajal sisaldab arengukava 2012 -2020 15 üldist eesmärki, mida soovitakse ellu viia. Arengukava esmane tutvustus toimus 18.mail 2012 Valga linna arengukonverentsil.

Alates 28.05.2012.a. oli Valga linna arengukava 2012-2020 projekt koos tegevuskavadega avalikustatud Valga linna kodulehel ning välja trükituna oli sellega võimalik tutvuda Valga Linna Keskraamatukogus. Kuni 1. augustini 2012.a. oli kõigil soovijatel võimalik saata oma ettepanekuid arengukava täiendamiseks või muutmiseks, millest enamikuga ka arvestati.

Peale täienduste sisseviimist oli arengukava avalikuks aruteluks Valga linna kodulehel ja Valga Keskraamatukogus uuesti 21.08 kuni 11.09.2012.a. ning 12.09.2012.a. toimus veelkord avalik arutelu Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses.

Valga linna arengukava aastateks 2012 - 2020 võeti vastu Valga linnavolikogu määrusega nr 11 28.09.2012.a. 2013.a. arengukava täiendati ning kinnitati uus redaktsioon Valga linnavolikogu määrusega nr 6 26.04.2013.a. 2014.a. kinnitati arengukava uus redaktsioon Valga linnavolikogu määrusega nr 9 25.04.2014.a.

2013.a. lõpus kinnitati linnavalitsuse korraldusega arengukava elluviimiseks moodustatud juhtrühma koosseis ja 2014.a. aasta alguses täpsustati töörühmade koosseisud. 2015.a. algul töörühmades toimunud arutelude tulemusel esitati ettepanekud arengukava täiendamiseks, mis vaadati läbi juhtrühmas. 2015.a. arengukava muudatused olid avalikustatud linna kodulehel alates 10.03 kuni 26.03.2015.a. ning 11.03.2015.a. tutvustati arengukava muudatusi avalikul arutelul Kultuuri- ja Huvialakeskuses.

5. Arengueesmärgid prioriteetsuse järjekorras

1. Töövõimalused ja tööjõu kättesaadavus on paranenud

Valga linna arengu olulisemaks takistuseks on pakutavate töökohtade vähesus ja madal palgatase. Valgamaalaste rahulolu-uuringud aastatel 2006, 2008, 2010 ning ettevõtlusuuringud 2007. ja 2011. aastal kinnitavad linna tööturul valitsevat sügavat lõhet:

- valgalased on rahulolematud maakonnas pakutavate töövõimalustega (67% peab töövõimalusi Valgamaal pigem kehvas¹);
- ettevõtjad on rahulolematud kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavusega (kuni 50% peab kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavust kehvas).

Ettevõtluse konkurentsivõime paranemine lubaks tõsta palka ja pakkuda mitmekesisemaid töökohti ning seeläbi meelitada linna kõrgemalt haritud tööjõudu. Valdavalt vähest lisaväärtust tootvad, odavale tööjõule ja materjalimahukale tootmisele orienteeritud ettevõtted on linna arengu takistuseks, sest:

- iseseisva turustuskanalita ja tootearenduseta ettevõtte ei suuda leida uusi turge, sageli isegi mitte taotleda toetust oma konkurentsivõime tõstmiseks;
- tööealiste elanike maksevõime on madal, mille tulemusel tarbitakse vähe kohalikke tooteid ja teenuseid ning seetõttu laekub vähe makse kohaliku omavalitsuse eelarvesse;
- madalatele kuludele orienteeritud ettevõtlus ei arenda oma töötajaid ning on ebastabiilne ja võib kulude kasvades lõpetada tegevuse või kolida „odavamasse“ piirkonda;
- noorte ootused tööturule sunnivad neid linnast lahkuma, sest mujal (sh väljaspool Eestit) on paremad palga- ja sageli ka töötingimused.

Tööjõuturul valitseva lõhe vähendamiseks näeme arenguvõimalusena eelkõige linna otsustajate (linnavolikogu, linnavalitsus) ja ettevõtjate koolitamist ning teadlikkuse tõstmist, et suudetaks enam kasutada Euroopa Liidu (edaspidi EL) ja Eesti riigi poolt pakutavaid ettevõtlustoetusi (eelkõige ekspordi, müügi ja innovatsiooni arendamiseks). Teisest küljest on oluline koostöös ettevõtjatega alustada linna turundamist investeerimiskohana, sest potentsiaalse välisinvestori suudab eelkõige siia meelitada kohapeal juba tegutsev aktiivne ettevõtlus ja Valga linna, kui ettevõtluseks hästi sobivat paika kiitev kohalik ettevõtja.

Üldeesmärk: Töövõimalused ja tööjõu kättesaadavus on paranenud

"Otsesed eesmärgid:

1. Ettevõtete konkurentsivõime on paranenud
2. Valga linnavalitsus toetab ettevõtluse arengut ja ettevõtete omavahelist koostööd
3. Ühiselt turundatakse Valga linna hea investeerimis- ja töökohana
4. Informatsiooni kättesaadavus tööjõu ja tööpakkumiste kohta on paranenud".

¹ [Valgamaa rahulolu-uuring 2010](#)

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtjad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Töövõimalused ja tööjõu kättesaadavus on paranenud	1. Linnaelanike rahulolu töövõimalustega on viie palli skaalas vähemalt 2,5 (2010 uuringu järgi 1,92) 2. Ettevõtete rahulolu kvalifitseeritud tööjõu olemasoluga on viiepalli skaalas vähemalt 3,1 (2011 uuringu järgi 2,73) 3. Brutotulu saajate osakaal elanikkonnast on vähemalt 40% (2010 33%) ja töötute osakaal elanikkonnast on alla 5% (2010 9%) 4. Keskmine brutopalk on Eesti keskmisest vähemalt 78% (2010 73,2%)
OTSESED EESMÄRGID	1. Ettevõtete konkurentsivõime on paranenud	1.1. Tegutsevate ettevõtete arv kasvab iga aastaga 1.2. Alustavaid ettevõtteid on iga aasta rohkem 1.3. Vähemalt 50% ettevõtetel on äriplaan (2011 37%); 40% soov tegevust laiendada olemasolevates tegevusaladel (2011 29%); 25% alustada uutel tegevusaladel (2011 15%) 1.4. Tegutseb vähemalt üks kompetentsikeskus aastaks 2016
	2. Valga linnavalitsus toetab ettevõtluse arengut ja ettevõtete omavahelist koostööd	2.1. Toetame iga-aastaselt erinevaid ettevõtlusalaseid projekte 2.2. 55% Valga linna ettevõtjatest on ettevõtluskeskkonnaga rahul (2011 48%) 2.3. Valga linnavalitsuses on ettevõtluse arendamise ja linna turundamisega tegelev struktuuriüksus ja ametikoht 2.4. Vähemalt kaks korda aastas toimub Valga linna ettevõtjate kokusaamine 2.5. Rahulolu Valga linna teenuste ja tingimustega viiepalliskaalas vähemalt 3,1 (2011 2,90) 2.6. Ettevõtjate ja kutseõppekeskuse koostöös toimub vähemalt 2 ühisüritust (-koolitust) aastas
	3. Ühiselt turundatakse Valga linna hea investeerimis- ja töökohana	3.1. Ettevõtjate veebides ja turundusmaterjalides märgitud asukohana Valga linn 3.2. Valga ettevõtted on kohapeal tähistatud (valgusreklam, osalemine üritustel ja nende toetamine) 3.3. Vähemalt 3 linna esindusüritust, mida korraldavad ja turundavad avalik sektor ja ettevõtted koos 3.4. Valga linnavalitsus ja tema allasutused teevad koostööd ettevõtjatega turundades linna, ettevõtteid, nende tooteid ja investeerimisvõimalusi 3.5. Kvalifitseeritud tööjõule pakutakse energiatõhusa lahendusega kaasaegseid munitsipaalkortereid
	4. Informatsiooni kättesaadavus tööjõu ja tööpakkumiste kohta on paranenud	4.1 Toimib ühine Valga-Valka töövahenduskeskus 4.2 Tööjõu mobiilsus on suurenenud

2. Hea mainega ja konkurentsivõimeline gümnaasiumiharidus

Valga linnas on võimalik omandada haridust alates alusharidusest kuni kutsehariduseni, eesmärk on luua võimalused ka rakenduskõrghariduse omandamiseks. Valga tulevik sõltub lastest, noortest-nende teotahetest, oskustest, õppimis- ja kohanemisvõimest. Seetõttu on oluline väärtustada haritust ja õppimistahet, toetada inimeste initsiatiivi enda arendamiseks, täiend- ja ümberõppeks ning huvihariduseks.

Alushariduses rakendatakse mitmekülgseid huvitavaid, laste loovust arendavaid õppemetoodikaid, mille eesmärgiks on valmistada lapsi kooliks ette.

Arvestades linna omapära ja rahvastiku koosseisu, on juba kümme aastat rakendatav keelkümblusmetoodika nii lasteaias Pääsuke kui ka Valga Vene Gümnaasiumis (alates 01.09.2015 Valga Priimetsa Kool) näidanud positiivseid tulemusi - lapsed ja õpilased on omandanud eesti keele. Keelekümblusmetoodika on jätkusuutlik ja sellega jätkatakse linna vene õppekeelega lasteaiarühmades kui ka Valga Vene Gümnaasiumi põhikooliastmes. Leiame, et mitmekülgne keeleõppe pakkumine juba alushariduse tasandil on oluline, sest selles vanuses on lastel uusi asju kõige kergem omandada.

Tugev põhikooliharidus on aluseks edasisteks õpinguteks järgmistel haridustasemetel. Valga linnas on võimalik põhiharidust omandada nii eesti kui vene keeles. Põhihariduses rakendatakse ühtseid riiklikke õppekavasid, mille alusel on koolid väljatöötanud oma õppekavad, mis on kodukoha identiteeti toetavad ning arvestavad kooli arengukava, piirkonna vajaduste, vanemate ja õpilaste arvamuste ning kasutatavate ressurssidega.

Täiendamist ja pidevat arendamist vajavad linnas hariduse tugisüsteemid - aasta-aastalt suureneb nende laste arv, kes vajavad logopeedilist, eri- ja sotsiaalpedagoogilist tuge. Eesmärgiks on hariduse tugiteenuste keskuse loomine ja selle tegevuse arendamine. Põhikooliastmes on vajalik õppetöö diferentseerimine ja individualiseerimine, erivajadustega õpilastele täiendavate võimaluste loomine. Alus- ja põhihariduse peamised suunad koos tegevustega on kajastatud asutuste arengukavades.

2010. aasta 1. septembrist hakkas kehtima uus põhikooli- ja gümnaasiumiseadus², mis loob võimalused põhikooliastmete eraldamiseks gümnaasiumist. Riiklikud kehtivad õppekavad tõmbavad selge piiri põhikooli ja gümnaasiumi vahele, sest:

- põhikooliharidus on ühtlusharidus ning sellel tasemel kvaliteetse hariduse peab Eesti riigis saama iga laps. Põhiharidus peab olema jätkusuutlik, see tähendab, et lõpetajad valivad, kas jätkavad oma haridusteed kutseõppes või gümnaasiumis.
- gümnaasiumiõpilased omandavad teadmisi, oskusi ja väärtushoiakud, mis võimaldavad tõrgeteta jätkata õpinguid kõrgkoolis või gümnaasiumijärgses kutseõppes.

Gümnaasiumiõpilaste arv on vähenemistendentsis ja Valga, maakonnakeskusena, pakub nii kvaliteetset põhi- kui gümnaasiumiharidust. Valga linnas on koostatud ja volikogu poolt vastu võetud

² Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus [RT I 2010, 41, 240](#)

„Valga linna üldharidusvõrgu korralduse arengukava aastateks 2011-2015“, kus on kajastatud Valga linna vajadusi. Valga linna koolivõrk arvestab ka ümberkaudsete omavalitsuste õpilaste vajadustega ning Valga Gümnaasiumil on võimekus pakkuda 5-e väljaarendatud õppesuunal osalemist teiste gümnaasiumide õpilastele sh Valga Vene Gümnaasiumi õpilastele. Gümnaasiumiõppe kvaliteedi tõstmine on üks Valga arenguvõimalustest. Õpilaste liikumine pärast põhihariduse omandamist Valgast välja, on tõstatanud üheks oluliseks eesmärgiks gümnaasiumihariduse kvaliteedi tagamise. Alates 1. septembrist 2012.aastast alustas Valga Gümnaasium tööd ainult gümnaasiumiklassidega. Käesolev strateegia keskendub gümnaasiumihariduse maine ja konkurentsivõime tõstmisele läbi kvaliteetsete, tänapäevaste, atraktiivsete õppekavade, hea õppekeskkonna, seda toetava huvihariduse ning ka läbi aktiivse noorsootöö.

Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga töötatakse välja Valga Gümnaasiumi kujundamine riigigümnaasiumiks hiljemalt 2016. aasta 1. septembriks, arvestades sealjuures ka vajadust luua õpilastele õpilaskodu/-korterid.

Üldeesmärk: Hea mainega ja konkurentsivõimeline gümnaasiumiharidus

"Otsesed eesmärgid:

1. Valga Gümnaasiumis on välja arendatud vähemalt 5 õppesuunda
2. Valga Gümnaasium on õppiv organisatsioon
3. Valga Gümnaasiumi õpikeskkond vastab riiklikule õppekavale ja väljaarendatud õppesuundadele
4. Valga Gümnaasiumis annavad loenguid külalislektorid kõrgkoolidest
5. Valga Gümnaasiumis on täiendkoolituskeskus".

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Hea mainega ja konkurentsivõimeline gümnaasiumiharidus	1. Kogukond arvab Valga linnas pakutavast gümnaasiumiharidusest hästi. Rahulolu on võrreldes 2010 aastaga paranenud
		2. Valga Gümnaasiumi sisehindamise aruandest tulenevad parendustegevused avaldavad positiivset mõju kooli mainele
		3. Valga Gümnaasiumis komplekteeritakse alates 2012. aastast igal õppeaastal vähemalt 3 paralleeli 10. klasse
		4. Teistest omavalitsustest Valga Gümnaasiumisse õppima tulijaid on vähemalt 15 õpilast aastas
		5. Valga linna põhikoolilõpetajatest, kes soovivad jätkata õpinguid ainult gümnaasiumiastmes valib õpinguteks vähemalt 85% Valga Gümnaasiumi
		6. Valga Gümnaasiumi lõpetajate riigieksamite tulemused on vabariigi keskmistest tulemustest kõrgemad ja 95% lõpetajatest jätkab õpinguid järgmisel õppetasele
OTSESED EESMÄRGID	1. Valga Gümnaasiumis on välja arendatud vähemalt 5 õppesuunda	1. Õppesuundade õppekavad on väljatöötatud 1.1. humanitaarsuund alates 2012/2013 1.2. reaalsuund alates 2012/2013 1.3. majandus ja IT suund alates 2012/2013 1.4. kunstisuund alates 2013/2014 1.5. riigikaitse-suund alates 2014/2015
	2. Valga Gümnaasium on õppiv organisatsioon	2.1. Koolil on toimiv, direktori kinnitatud, kogu personali hõlmav täiendkoolitusplaan 2.2. Kooli personali iga liige osaleb aastas vähemalt kahel sisekoolitusel 16 tunni ulatuses ja individuaalsetel koolitustel vähemalt 8 tundi
	3. Valga Gümnaasiumi õpikeskkond vastab riiklikule õppekavale ja väljaarendatud õppesuundadele	3. Valga Gümnaasiumi õppeklassid on komplekteeritud kaasaegsete õppevahenditega aastaks 2014-2016. On väljaehitatud kolm arvutiklassi (2013-2016), keemia, füüsika, bioloogiaklassid (2013-2016), kunstiklass (2014) ja riigikaitse-suuna klass (2015-2016)
	4. Valga Gümnaasiumis annavad loenguid külalislektorid kõrgkoolidest	4. Alates 2013. aastast toimub õppeaastas gümnaasistidele vähemalt 6 loengut õppesuuna kohta kõrgkoolide lektoritelt
	5. Valga Gümnaasiumis on täiendkoolituskeskus	5.1. Arendusjuht/täienduskoolituse koordineerija töötab Valga Gümnaasiumis alates 2013. aastast 5.2. Toimuvad ettevalmistuskursused: gümnaasiumisse astumiseks ja riigieksamite ettevalmistuskursused vähemalt 3 õppeaines aastas (alates 2014) ning , 2014. aastast ettevalmistuskursused-eelõpe põhikooli 7. – 9. klasside õpilastele 5.3. Keelekursuste ja muude oskuskursuste toimumine (3 kursust aastas) alates 2014. aastast 5.4. Täiendkoolitused õpetajatele ja lapsevanematele vähemalt 2 korda aastas, alates 2013. aastast 5.5. Mittetatsionaarses õppevormis on võimalik omandada keskharidust hiljemalt 2016. aastast

3. Linnaruum on moodne, korrastatud, funktsionaalne ja energiasäästlik

Linna avalik ruum koosneb tänavatest, väljakutest, parkidest, rohealadest, kõigest, mis jääb hoonete vahele ja ei ole piiratud eraomandiga. Kõik need komponendid kokku annavad linnale miljöö – keskkonna, ümbruskonna. Valga linna väärtuslikum keskkond on suures osas seotud Valga linnatuumiku muinsuskaitsealaga ja ala kaitsevööndiga, mis hõlmab enda alla kogu kesklinna. Valga linnatuumik võeti esmakordselt muinsuskaitse alla 27. veebruaril 1995. aastal (Vabariigi Valituse määrus nr 81). Muinsuskaitse ala moodustati eesmärgiga säilitada ajalooliselt 1940. aastateks väljakujunenud linna ehituslikku tervikut ja muinsuskaitseala kujundavaid ehitisi, plaanstruktuuri, maastikuelemente ning miljöölist eripära. Käesoleva strateegia eesmärk on läbi arendus- ja ehitustegevuste väärtustada ja parendada olemasolevat linna miljööd. Esimese eesmärgina on kavas kujundada 8. kvartal (Valga ja Valka kirikute vaheline ala) avalikuks linnaruumiks ja ühendusteeks Valga ja Valka kirikute vahel. Linna avalik ruum on keskkond, mis on piiranguteta kasutatav igas vanuses linlasele ja Valga külastajale. Muidugi on suur rõhuasetus linna miljöö parendamiseks vaja suunata ka hoonete korrastamisele. Hooned ääristavad tänavaid ja on taustapildiks avalikule ruumile. Korrastades munitsipaalhooneid ja tehes intensiivset teavitustööd, on selle tulemusena võimalik, et ka kinnisvara omanikud asuvad korrastama oma vara ning annavad selle kaudu oma panuse linnaruumi parendamise suunas.

Linnaruumi säästva arengu üheks võtmeks on säästva linnaliikluse soodustamine. Säästva linnaliikluse kavandamine on meede, mis peab katma kõiki transpordiliike ja liikumisviise: era- ja ühistransporti, kauba- ja reisijatevedusid ning motoriseeritud ja motoriseerimata transpordivahendeid nii liikuvana kui parkivas olekus³. Kõige selle saavutamise eelduseks on kaasaegsetele nõudmistele vastav tänavate võrgustik. Käesoleva strateegia üks eesmärkidest on rekonstrueerida linna põhitänavad (Vabaduse, Kesk, Pikk, Kuperjanovi), sh uuendada kõnniteed ja tänavavalgustus ja ehitada välja järgmine etapp kergliiklusteedest. Valga linna liiklussüsteem peab 2016. aastaks parendama ja tasakaalustama elamistingimusi ning majanduselu toimivust.

Kogu ehitusliku keskkonna tasakaalustamiseks on Valga linnas rohkelt rohelist keskkonda. Valga linna roheline võrgustik on osa Valga maakonna võrgustikust. Rohealade ja parkide korrastamine muudab linna maastikupildi vaadeldavust ja tõstab linnakeskkonna väärtust.

Üldeesmärk: Linnaruum on moodne, korrastatud ja energiasäästlik

"Otsesed eesmärgid:

1. Valga linnatuumiku muinsuskaitseala avalik ruum ja avalikku ruumi ümbritsevad ehitised on linnamiljööd ilmestavad
2. Valga linnapildis ei ole ümbrust tunduvalt kahjustavaid kinnistuid
3. Valga linna tänavavõrgustik vastab kaasaegsetele nõudmistele ja on säästvat linnaliiklust soodustav
4. Valga linna munitsipaalomandisse kuuluvad ehitised on renoveeritud või ehitatud energiasäästlikkuse põhimõttel
5. Jätkata Valga linna tehnovõrkude ja –trasside väljaehitamist uutele liitujatele
6. Valga linnaruumi roheline keskkond on heakorrastatud".

³ www.mobilityplans.eu

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtjad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Linnaruum on moodne, korrastatud, funktsionaalne ja energiasäästlik	1. 2020. aastaks on Valga linnaruum heaperemehelikult korrastatud elupaik, millega on rahul vähemalt 35 % linlastest
		2. Valga linna strateegilised arengudokumendid (sh linna arengu kava ja üldplaneering) on kooskõlas ja toetavad linna säästvat arengut
OTSESED EESMÄRGID	1. Valga linnatuumiku muinsuskaitseala avalik ruum ja avalikku ruumi ümbritsevad ehitised on linnamiljööd ilmestavad	1.1 2020. aastaks ei ole Valga linnatuumiku muinsuskaitsealal ümbrust või linnapilti kahjustavaid ehitisi (korrastatud on vähemalt muinsuskaitsealal paiknevate hoonete seisukorrahinnangus tulemuse väga halb ja halb saanud hooned) 1.2 Valga ja Valka kesklinnade ühine arendamine on Valka kihelkonnaga kokku lepitud
	2. Valga linnapildis ei ole ümbrust tunduvalt kahjustavaid kinnistuid	2. Tänavate äärsete hoonete seisukord on kaardistatud ning hinnangud on antud
	3. Valga linna tänavavõrgustik vastab kaasaegsetele nõudmistele ja on säästvat linnaliiklust soodustav	3.1 2020. aastaks on põhitänavad (Valga linna üldplaneeringu järgi 17 km) viidud vastavausse tänava rajatistele ja nende seisukorrale esitatud nõuetega 3.2 Linna katva kergliiklusteede võrgustiku arengukava ja väljaehitamine 3.3 Kesklinnas on vähenenud raskeveokite liikluskoormus
	4. Valga linna munitsipaalomandisse kuuluvad ehitised on renoveeritud või ehitatud energiasäästlikkuse põhimõttel	4. Alates 2012. aastast täidetakse Valga linna munitsipaalhoonete renoveerimisel või ehitamisel vähemalt energiatõhususe miinimumnõudeid ja vähendatakse hoonete energiatarvet vähemalt 20% ulatuses.
	5. Jätkata Valga linna tehnovõrkude ja –trasside väljaehitamist uutele liitujatele	5.1 Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga varustatavuse viimane etapp on väljaehitatud ja Tambre piirkond projekteeritud 5.2 Valga linna kaugküttepiirkonnas (määratud Valga linna üldplaneeringuga) soositakse tarbijate varustamist soojusega.
	6. Valga linnaruumi roheline keskkond on heakorrastatud	6.1 Korrastatud Tambre paisjärv 6.2 Väljaarendatud rohealade võrgustik (Räni park, Räni org, Peebu park, Säde park, Linnapark, Linnamets) 6.3 Väljaarendatud Pedeli luht

4. Linnal on hea maine

Valgamaa on ajalooliselt olnud Liivimaa kubermangu üks osa ja Valga linn kubermangu oluline keskus. Aegade jooksul on Valga kaotanud oma ajaloolise tähtsuse, kuid samas töötab linn selle nimel, et saavutada Liivimaa keskuse staatus. Eeskätt näeb linn oma tuntuse saavutamise võimalust läbi rahvusvaheliste kultuuri- ja meelelahutusürituste korraldamise. Nimelt toimuvad Valga linnas iga-aastased suurüritused – juunis Valga linnapäevade raames kaksiklinnade festival „Helisev Liivimaa” ja augustis Valga Militaarajaloo Festival. Viimane on kujunenud linna tunnusürituseks, mis pakub laialdast huvi rahvusvaheliselt ja toob linna erinevate maade küllastajaid. Valga linna üheks prioriteediks on kindlasti Valga Militaarajaloo festivali arendamine ja suurem turundamine nii Eestis kui ka väljaspool Eesti piire. Lisaks eelpool mainitud suurüritustele leiavad Valgas aset ka väiksemad aktiivsete kodanikeühenduste poolt organiseeritud spordi- ja kultuurialased üritused. Kui suurürituste erinevad programmid leiavad aset üle terve linna, siis väiksemad üritused toimuvad enamasti Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses või Spordihallis. Sellest tulenevalt on tähtis, et kultuuritaristu oleks kaasaegne ning soodustaks üritusi korraldavate kodanikeühenduste jätkusuutlikkust.

Üldeesmärk: Linnal on hea maine

"Otsesed eesmärgid:

1. Linnaüritused on mainekad ja küllastajaterohked
2. Kultuurialaste ettevõtete arv on kasvanud
3. Spordi- ja kultuurisündmused on üle-eestiliselt tuntud
4. Valga on tuntud kui Liivimaa keskus. "

Terviklik tegevuskava vt Lisa nr 2

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Linnal on hea maine	1. Linnaelanikud ja külalised arvavad linnast hästi
		2. Elanike rändesaldo on positiivne
		3. Ettevõtete arv on kasvanud 5%, võrreldes aastaga 2010
		4. Turistide arv on kasvanud 30%, võrreldes aastaga 2010
		5. Turvalisus linnas on kasvanud võrreldes aastaga 2010
		6. Linn on heakorrastatud
		7. Positiivne pidev meediakajastus
OTSESED EESMÄRGID	1. Linnaüritused on mainekad ja küllastajaterohked.	1.1. Keskmine ürituste küllastajate arv kasvab arengukava perioodil vähemalt 20% 1.2. Valga linna tähtsündmused on kujunenud rahvusvaheliselt tuntuks.
	2. Kultuurialaste ettevõtete arv on kasvanud.	2.1. Loomemajanduslik tegevus on käivitunud 2.2. Loomemajandusega tegelevate inimeste arv kasvab, loomemajanduslike töökohtade arv kasvab
	3. Spordi- ja kultuurisündmused on üle-eestiliselt tuntud.	3.1. Valgas toimuvad üle-eestilised ning rahvusvahelised spordivõistlused 3.2. Valga linna spordiklubid osalevad nii üle-eestilistel kui ka rahvusvahelistel võistlustel. 3.3. Valga on kaasatud üle-eestilistesse kultuurisündmustesse.
	4. Valga on tuntud kui Liivimaa keskus.	4.1. Inimeste arv, kes teab Valgat kui Liivimaa keskust on kasvanud. Liivimaa legend on välja töötatud. 4.2. Valga-Valka ühisüritused. Linnapäevad, kaksiklinnade festivali korraldamine. Ühised kultuuri ja spordiüritused. 4.3. „Valga kui Liivimaa süda“ tutvustavate materjalide väljatöötamine

5. Maakonna tervishoiu- ja hooldusteenuste keskus on välja arendatud

Tervishoiuteenuste osutamises on Valga linnal maakonnas keskne roll. Mitmed tervisevaldkonna üleriiklikud arengukavad kavandavad erinevaid haiglate struktuure ja paiknemisi riigis. Valga linna ja maakonna suur väljakutse on, et Valga Haiglal säiliks üldhaigla staatus. See eeldab, et haiglas oleks tagatud põhilistel eriarsti erialadel personal ja diagnostika. Valga linn kui maakonna tõmbekeskus peab arvestama ka esmatasandi arstiabi järjest suurema koondumisega keskustesse. Arvestades maapiirkondade perearstide vähesust, töökohtade koondumist linna ja praeguste perearstinimistute ülekoormust, tuleb panustada üldarstiabi korraldusse, mille ühe võimalusena nähakse tervisekeskuse moodustamist üldarstiabi osutamiseks. Tervishoiuteenuste lahutamatuks osaks on taastus- ja järeleravi, milles nähakse võimalusena vesiravikompleksi ehitamist Valga Haigla juurde. Arvestades vananevat elanikkonda ja puuetega inimeste arvu on kompetentsi ja teenuseid koondavas Valga Haigla osalusel vajalik arendada hooldusteenuseid, millega olla teenusepakkujaks nii maakonnas kui väljaspool maakonda ja ka Läti Vabariigi suunal.

Üldeesmärk: Maakonna tervishoiu- ja hooldusteenuste keskus on välja arendatud

"Otsesed eesmärgid:

1. Valgas on tagatud esmatasandi arstiabi kõigile linlastele, ümbruskaudsete valdade elanikele ja teistele EL kodanikele
2. Jätkusuutlik eriarsti- ja õendusabi AS Valga Haiglas
3. Rehabilitatsiooni- ja taastusraviteenused on kättesaadavad kohapeal ja atraktiivsed
4. Kodus hooldust vajavatele eakatele ja puuetega inimestele on olemas kliendikesksed terviklahendused ja lähedastele turvatunne".

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Maakonna tervishoiu- ja hooldusteenuste keskus on välja arendatud	1. Tervishoiu- ja sotsiaalteenuste osutajate arvu tõus
		2. Pakutavate teenuste struktuuri laienemine
OTSESED EESMÄRGID	1. Valgas on tagatud esmatasandi arstiabi kõigile linlastele, ümbruskaudsete valdade elanikele ja teistele EL kodanikele	<p>1. Esmatasandi tervishoiuteenused säilinud vähemalt 2011.a mahus ja laienenud</p> <p>1.1 Tervisekeskus Valgas, milles on vähemalt üldarstiabi-, koduõendus-, ämmaemanda iseseisev vastuvõtt ja füsioteraapia teenus</p> <p>1.2 säilib senine perearsti nimistu</p>
	2. Jätkusuutlik eriarsti- ja õendusabi	<p>2.1. AS Valga Haiglas säilib statsionaarne eriarstiabi vähemalt põhierialadel: sise-, kirurgia, sünnitusabi ja günekoloogia</p> <p>2.2. on olemas kaasaegne diagnostika ja e-mediitsiin</p> <p>2.3. säilib ambulatoorne eriarstiabi vähemalt 2011. tasemel</p> <p>2.4. hooldusravi maht kasvab 2011.aasta tasemest 4-kordseks</p> <p>2.5. osutatavatele teenustele on ligipääsetavuse võimalused laienenud, leevendatud nii füüsilised kui ka materiaalsed takistused</p> <p>2.6. on tõusnud patsientide rahulolu tervishoiuteenuste kasutuse ja usaldus arstiabi kvaliteedi suhtes</p>
	3. Rehabilitatsiooni- ja taastusraviteenused on kättesaadavad kohapeal ja atraktiivsed	<p>3. On loodud kaasaegne taastusravikeskus Valga Haigla ruumides, milles on vähemalt:</p> <p>3.1. füsioteraapia</p> <p>3.2. vesiravi (nt thalasso bassein)</p> <p>3.3. erivajadustega inimestele taastusravi- ja rehabilitatsiooniteenused</p>
	4. Kodus hooldust vajavatele eakatele ja puuetega inimestele on olemas kliendikesksed terviklahendused ja lähedastele turvatunne	<p>4.1. hooldusteenused on viidud ühtse koordineerimise ja hindamise alla</p> <p>4.2. lisaks olemasolevatele hooldusteenustele on olemas tasuline koduhooldusteenus, vajadusel 24/7</p> <p>4.3. olemas vajalikud tugiteenused (invatransport, häirenupp)</p>

6. Noored on aktiivsed ja tegusad

Arengukava toetab noorte oskust teha enda ja ühiskonna vajadustest lähtuvaid valikuid, võtta vastutust ning varakult lüüa kaasa oma linna elu edendamises. Valga linna muutmiseks nooresõbralikumaks, tuleb Valga linnas noortele rohkem pakkuda võimalusi enese arendamiseks läbi huvi- ja noortetegevuse. Huvikoolid ja ringid tagavad lastele ja noortele mitmekülgset võimalused hobidega tegelemiseks .

Noorsootöö ja huvitegevus hakkab põhinema süsteemsel koostööl, mis lähtub vastavast huvihariduse ja uuringust.⁴

Noori tuleb rohkem kaasata otsustamisprotsessidesse ja anda neile võimalus võtta vastutus. Noored saavad otsustamisprotsessides kaasa rääkida läbi loodud noortevolikogu. Tegusad ning ambitsioonikad noored on tulevikus potentsiaalsed juhid, kes kujundavad lähitulevikus omavalitsust ja seisavad Eesti jätkusuutlikkuse ning heaolu eest.

Üldeesmärk: Noored on aktiivsed ja tegusad

"Otsesed eesmärgid:

1. Valga linnal on noorte omaalgatust toetav süsteem
2. Valga linna huvitegevusse on kaasatud noored vanuses 7-26 aastat
3. Noortevolikogu on aktiivne, jätkusuutlik, haaratud noored vanuses 14-26
4. Valga linna noorsootöö on koordineeritud
5. Valga ANK territoorium on korrastatud“.

⁴ 2013. aastal viiakse läbi huvihariduse uuring ja õppekavade analüüs

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Noored on aktiivsed ja tegusad	1. Valgas toimub igal aastal alates 2013. aastast vähemalt 3 noorte poolt algatatud ja läbi viidud sündmust, mis on tuntud ka väljaspool Valgat. Noorte osalus Valgas toimuvatel sündmustel kasvab
		2. Huvitegevuses osalevate laste ja noorte protsent tõuseb võrreldes 2011. aastaga
		3. Valga Noortevolikogu on aktiivne ja jätkusuutlik, iga 2 aasta tagant toimuvad valimised, valimis- ja kandideerimisaktiivsus võrreldes 2011. aastaga tõuseb 2013. aastal
OTSESED EESMÄRGID	1. Valga linnal on noorte omaalgatust toetav süsteem	1.1 Valga Linnavolikogu poolt on kinnitatud kord noorteprojektide toetamiseks hiljemalt 2015. aastaks. 1.2 Linna eelarves on noorteprojektide ja sündmuste toetamiseks eraldatud alates 2014.a.-st vähemalt 500 eurot. 1.3 On moodustatud komisjon noorteprojektide menetlemiseks
	2. Valga linna huvitegevuses on kaasatud noored vanuses 7-26.	2.1. Huvitegevuses osalevate laste % vanuses 7-16 võrreldes 2011 aastaga kasvab. 2.2. Huvitegevusse kaasatud noorte % vanuses 17-26 kasvab (s.h. ka Valgamaa Kutseõppekeskusest kaasatute arv) 2.3. Huvitegevuses osaleb järjest rohkem noori Valga lähivaldadest (Hummuli, Karula, Öru, Tõlliste, Taheva)
	3. Noortevolikogu on aktiivne, jätkusuutlik. haaratud noored vanuses 14-26	3.1. Noortevolikogu iga liige osaleb aastas vähemalt 2-l koolitusel. 3.2. Noortevolikogu esindajad teevad koostööd linnavalitsuse ja linnavolikoguga ning teevad ettepanekuid linnaelu edendamiseks . 3.3. Noortevolikogu kokusaamised toimuvad vähemalt kord kvartalis nii õpilasesinduste kui ka linnavolikogu –ja valitsusega. 3.4.Noortevolikogu valimised toimuvad iga kahe aasta tagant, valimis- ja kandideerimisaktiivsus on kasvanud võrreldes 2011 aastaga.
	4. Valga linna noorsootöö on koordineeritud	4.1. 2015. aasta jooksul on väljatöötatud Valga linna noorsootöö strateegia 4.2. On Valga noorteühenduste andmebaas, mille andmeid uuendatakse vähemalt kord aastas. 4.3. Noorteüritused toimuvad regulaarselt ja koordineeritult. 4.4. Noortele toimuvad kord kvartalis koolitused, millest võtab osa vähemalt 60 noort.
	5. Valga territoorium ANK on korrastatud	5.1. Valga Avatud Noortekeskuse (ANK) õueala on piiratud aiaga hiljemalt 2014. aastaks 5.2. ANK õueala on korrastatud, paigaldatud pingid ja mini mängu- ja spordiväljakud 5.3. ANK hooned on renoveeritud ja sisustatud noortevajadusi arvestades, kaugküttesüsteemiga on ühinetud

7. Valga on rahvusvaheline külastajasõbralik linn, mille elanikud on aktiivsed ja optimistlikud

Valga linn asub Eesti lõunapiiril ja tema mõjuala ulatub kahe riigi kakskeelsesse kultuuriruumi. Arvestades kokku Valga piirkonna kohalike omavalitsuste (Hummuli, Karula, Taheva, Tõlliste, Öru) ja Valka kihelkonna elanike arvud, elab kokku 29 300 elanikku (vastavalt 13 850 ja 10 500), millest Valga-Valka kaksiklinnas kokku 19 850 elanikku (vastavalt 13 850 ja 6000). Lisaks eesti ja läti keelele kasutab u 20-25% piirkonna kohalikke elanikke koduse keelena vene keelt

Täisväärtusliku linnaruumi ja tõmbekeskuse toimimiseks tuleb võrdselt pakkuda informatsiooni Eesti ja Läti suunas, samuti kokku kolmes-neljas kohalikult enim kasutatavas keeles (eesti, läti, vene, inglise). Kahe riigi kultuurilised erinevused ja arendatud taristu pakuvad järgmisi võimalusi:

- kõrgetasemeline ülepiiriline haridus- ja huvitegevus (näiteks kunstiharidus Valkas, tantsustuudio Valgas, rocki-kool Valkas, rahvusvahelisel tasemel kutseõpe Valgas jne)
- tänu praktiliselt dubleeritud taristule (mõlemas linnas näiteks kultuurikeskus, staadion, muusikakool, puhkeala jne) on võimalik korraldada mastaapseid rahvusvahelisi üritusi;
- Valga ja Valka pikaajaline koostöö võimaldab omandatud kogemusi pakkuda Eesti ja Läti omavahelise koostöö arendamiseks;
- küllastajate jaoks on atraktiivne külastada linna, mis toimib kahel pool riigipiiri.

Vaatamata sellele, et ajaloolises ja kultuurilises mõttes on Valga linn väga rikas, on potentsiaal vähese teavitamise ja killustatud keelekeskse teavitamise tõttu jäänud kasutamata. Seetõttu soovitaksegi tulevikus paremini kaardistada kaksiklinnade poolt pakutav ja seda võimalikult kergesti kättesaadavalt võimaldada nii linna elanikele kui ka küllastajatele mitmes keeles ja kõikide enamkasutatavate infokandjate kaudu

Üldeesmärk: Valga on rahvusvaheline külastajasõbralik linn, mille elanikud on aktiivsed ja optimistlikud

"Otsesed eesmärgid:

1. Valga linna elanik ja külastaja saab kergesti informatsiooni linnas pakutava kohta.
2. Valga linna tutvustavad infomaterjalid toetavad linna identiteeti.
3. Valga linn on tõmbekeskus, kus toimuv tegevus on mitmekesine ja ülepiiriline huvitegevus”.

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Valga on rahvusvaheline külastajasõbralik linn, mille elanikud on aktiivsed ja optimistlikud	1. veebikülastuste arv tõuseb (sise ja välis)
		2. infopunkti külastus tõuseb
		3. teenuste kasutatavus tõuseb
		4. ettevõtjate rahulolu kasvab
OTSESED EESMÄRGID	1. Valga linna elanik ja külastaja saab kergesti informatsiooni linnas pakutava kohta.	<p>1.1 On loodud ühtne, leitav ja toimiv füüsiline (infopunkt, [e-] infotahvlid) ja elektrooniline keskkond informatsiooni jagamiseks ja hankimiseks. Veebilehe külastuste arv kasvab 10% igal aastal ja veebilehel oldud aeg kasvab igal aastal.</p> <p>1.2. Erinevad Valga linna avalikud asutused vahetavad omavahel informatsiooni ja oskavad suunata külastajat infoallikani. Info jagamiseks kasutatakse erinevaid platvorme (mobiilirakendused, töölaua rakendused jne. Näiteks Valga linna sündmuste töölaua- ja mobiilirakendus). Oskus suhelda olemasolevate infosüsteemidega on tõusnud.</p> <p>1.3 Linnas on hästi leitav külastuskeskus. Külastajate ja infopärijate arv kasvab 10% aastas. Veebis oleva turistile mõeldud informatsiooni hulk on tõlgitud 4 keelde vähemalt 90% ulatuses aastaks 2013. 90% huviobjektidest on varustatud infotahvlitega aastaks 2015.</p> <p>1.4 50% teenustest on viidud e-tasandile. Linnaelanik saab kasutada e-keskkonda vähemalt igapäevaseks asjaajamiseks.</p>
	2. Valga linna tutvustavad infomaterjalid toetavad linna identiteeti.	2. On olemas Valga linna stiiliraamat ning sellega kooskõlas olevad trükised. Kooskõlas olevaid trükiseid on igal aastal rohkem.
	3. Valga linn on tõmbekeskus, kus toimuv tegevus on mitmekesine ja ülepiiriline huvitegevus	<p>3.1 Huvitegevuses osaleb järjest rohkem inimesi sh Hummuli, Karula, Tõlliste, Öru, Taheva, Valka omavalitsustest. Valga ja Valka huvitegevuse valikute arv kasvab iga aastaga. Huvitegevust toetavate ettevõtete arv kasvab (vrdl 2011)</p> <p>3.2 Väikelaste emade ühistegevuse toetamine</p>

8. Valga on oluline raudteesõlm, reisirongiühendus lähemate keskustega on sobivate liinigraafikutega ja kiire ning kaubaveo maht suureneb kõikides suundades.

Valga raudteesõlme areng ja sealsete kauba- ja reisirongiühenduste parandamine on olnud üheks olulisemaks linna ja piirkonna majanduse arengumootoriks viimase 125 aasta jooksul. Paarikümne aasta eest, kui linna hakkas läbima jäik riigipiir, seiskus ka raudteesõlme areng ja vähenes Valga tähtsus transpordisõlmena. Euroopa Liitu astumine aastal 2004 ja Schengeni viisaruumiga liitumine aastal 2007 on taas tekitanud võimaluse arendada raudteesõlme, raudteeühendusi ja kujuneda rahvusvaheliseks transpordikeskuseks, mis võimaldab linna ja piirkonna majandusel kiiremini edasi areneda. Viimastel aastatel läbi viidud Tartu-Valga raudteelõigu kapitaalremont, millega on Eesti suunal tagatud sõidukiirus 120 km/h, taasavati Riia-Valga reisirongiliiklus, Valgat põhjalõunasuunaliselt läbivate kaubarongide arv ei ole vaatamata 2007. aastal toimunud „aprillirahutustele” ning 2008 aastal alanud majandussurutisele aastatel vähenenud, mis räägib raudtee ja transpordiga seotud võimalustest.

Ülaltoodule põhinevalt on lähimate aastate eesmärgiks tagada Valga olulisus (rahvusvahelise) raudteesõlmena, saavutada reisirongiliikluse kiired ühendused lähemate olulisemate keskustega Eestis ja lähivälismaal ning suurendada kaubavedu läbi Valga.

Valga raudteesõlme kujunemisel Valga ja Valka ühiseks logistiliseks keskuseks tuleb:

- linna bussiliinid juhtida enam läbi Valga jaama ja samal ajal ühendada Läti-Valkaga;
- läbi viia Valga jaamahoone remont, korrastada ümbrus, jaamahoonesse tuua reisijatele olulised info ja müügipunktid jms;
- pidada läbirääkimisi Läti Raudteega võimalustest lühendada Riia ja Valga vahelist sõiduaega;
- läbi viia vastav rahvusvaheline konverents; korraldada ümber bussilt rongile ümberistumine; nii, et see oleks mugav ja graafikud sobiksid; aidata kaasa reisirongiliikluse taaskäivitamisele Valga-Tartu-Koidula raudteekolmnurgas.

Rongiliikluse kiirete ühenduste saavutamiseks lähemate oluliste keskustega tuleb pidada läbirääkimisi ja aidata kaasa Tallinn-Riia kiire reisirongi käivitamiseks ning Riia-Peterburi reisirongi tagasi toomiseks läbi Valga.

Valgat läbiva kaubaveo mahu suurendamine loob eelduse investeeringute toomiseks ja uute töökohtade loomiseks Valga linnas. Kaubaveo mahu tõstmiseks on oluline rajada raudteesõlmes konteinerterminaal, milleks Valga linn valmistab ette vastavad kommunikatsioonid. Teiseks oluliseks teguriks on Valga Vabatsooni säilimine, mille jaoks Valga linna initsiatiivil moodustatakse vastav haldusstruktuur, lepatakse kokku ja rakendatakse vastav äriplaan ning töötatakse välja arengukava.

Üldeesmärk: Valga on oluline raudteesõlm, reisirongiühendus lähemate keskustega on sobivate liinigraafikutega ja kiire ning kaubaveo maht suureneb kõikides suundades.

"Otsesed eesmärgid:

1. Valga on oluline rahvusvaheline raudteesõlm
2. Erinevad suunad Tartu-Tallinn, Koidula-Pihkva, Valmiera-Riia) toimivad hästi
3. Kaubaveo käive läbi Valga raudteesõlme on suurenenud"

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Valga on oluline raudteesõlm, reisirongiühendus lähemate keskustega on sobivate liinigraafikutega ja kiire ning kaubaveo maht suureneb kõikides suundades	1. Tallinna-Tartu-Valga-Valmiera-Riia vaheline reisirongiliiklus on taastunud ja alguspunktist lõpp-punkti jõuab vähem kui viie tunniga
		2. Tartu-Valga mõlemal suunal on võimalik jõuda sihtkohta enne tööpäeva algust (kell 8) ja lahkuda peale tööpäeva lõppu (kell 17)
		3. Reisirongiliiklus liinil Riia-Valga-Koidula-Peterburi on taastatud
		4. Reisirongiliiklus kolmnurgas Valga-Tartu-Koidula on taastatud
		5. Rahulolu raudteeliiklusega on paranenud (2010 x)
		6. Reisijate arv on kasvanud
		7. Valgat läbi kaubaveo maht ja kaubarongide keskmine arv päevas on tõusnud
OTSESED EESMÄRGID	1. Valga on oluline rahvusvaheline raudteesõlm	1.1. Tallinna-Tartu-Valga-Valmiera-Riia vaheline reisirongiühendus on kiire, vähemalt kaks rongipaari päevas ja sõiduaeg alguspunktist lõpppunkti on vähem kui viis tundi 1.2. Valgast saab reisirongiga sõita Pihkva ja Peterburi suunal (vähemalt üks rongipaar päevas) 1.3. Läti-Valka elanikud kasutavad enam Valga jaama
	2. Erinevad suunad Tartu-Tallinn, Koidula-Pihkva, Valmiera-Riia) toimivad hästi	2.1. Tartu-Valga mõlemal suunal on võimalik jõuda sihtkohta enne tööpäeva algust (kell 8) ja lahkuda peale tööpäeva lõppu (kell 17) ja maksimaalne sõiduaeg on 80 minutit 2.2. Valga-Võru-Koidula suunal vähemalt kaks rongipaari päevas ja toimib reisirongiliiklus Valga-Tartu-Koidula raudteekolmnurgas 2.3. Valga-Riia vaheline reis rongiga kestab 2 tundi 2.4. Erinevate transpordiliikide vaheline ümberistumine on mugavalt korraldatud 2.5. Linna- ja maakonnaliinide bussigraafikud on sobitatud rongide liikumise graafikuga. Valga jaamahoones on mugavad ooteruumid ja võimalus parkida autot või jalgratast.
	3. Kaubaveo käive läbi Valga raudteesõlme on suurenenud	3. Valgat läbib kaks korda rohkem kaubaronge ning kaks korda rohkem kaupa

9. Äri- ja tootmisalad on välja arendatud ja turundatud

Valga linnaruumis on välja kujunenud piirkonnad, kus on tegutsenud või tegutsevad ettevõtjad. Keskkonnas on peamisteks tegevusvaldkondadeks kaubandus, toidlustus ja teenindus. Transpordi tänava ja Pika ning J. Kuperjanovi tänavate lähialal on ettevõtted, mille peamised tegevusalad on tootmine, laondus, kaubandus, hulgikaubandus ja teenindus. Ettevõtjate kasutada on hooned ja rajatised, mis on kohaldatud just ettevõtja vajadusi arvestades. Nimetatud piirkonnal on veel vaba maaressurssi uute äri- või tootmishoonete püstitamiseks, kuid samas on ka tühjasid äri- ja tootmishooneid. Valga linna arengu eesmärgina on otstarbekas tihendada juba asustatud piirkondade äri- ja tootmisalasid. Linna üldplaneeringuga on reserveeritud Väike-Laatsi tööstuspargi tarbeks maa-alad Väike-Laatsi tänava ümbruses.

Äri- ja tootmisalade ruumiline areng saab toimuda ühise koordineerimise kaudu, kus on partneriteks avalik- ja erasektor. Valga linna arengu eesmärk on ettevõtluse arendamine läbi soodsate tingimuste loomise olemasolevatele ettevõtetele ja uutele tulijatele. Soodsaid tingimusi saab luua, kui omatakse ülevaadet olemasolevast olukorrast. Esimese strateegilise sammuna on vaja Valga linna äri- ja tootmisalade võimalustest koostada ülevaatlik andmekogu, mis sisaldab informatsiooni kõigist äri- ja tootmisalade maadest, hoonetest ja neid teenindavates kommunikatsioonidest. Andmekogule tuginedes saab efektiivsemalt suunata investeringuid ja turundada linna, kui võimalikku investeerimiskohta investorite ringkonnas.

Siinkohal on vajalik äri- ja tootmisalade väljaarendamisel ja infrastruktuuri väljaehitamisel järgida keskkonnasäästlike aspekte. Euroopa Liidu keskkonnakaitse edendamiseks on välja töötatud majanduslikud stiimulid ettevõtjatele ja avalikule sektorile „roheline majanduse“ arendamiseks. Roheline majandus hõlmab taastuvenergeetikast, passiivmajade ehitamisest ja materjalide taaskasutusest kuni elektriautode ja mahetoiduainete tootmiseni (Eesti 2030⁵). Valga linna ettevõtluskeskkonna elavdamine looduskeskkonda säästvalt toetab Valga linna visiooni „Valga – Liivimaa süda – reibas, roheline ja rahvusvaheline.“

Üldeesmärk: Äri- ja tootmisalad on välja arendatud ja turundatud

"Otsesed eesmärgid:

1. Valga Linnavalitsusel on ülevaade äri- ja tootmisalade potentsiaalset ning nendel aladel tegutsevatest ettevõtetest
2. Valga linna äri- ja tootmisalad on varustatud ettevõtlusele vajaliku tehnilise infrastruktuuriga
3. Äri- ja tootmisalade ja peamiste transpordisuundade vahel on hea ühendatavus (sh raudteega)
4. Olemas on äri- ja tootmisalade turundusstrateegia ja selle elluviimise eest vastutav isik
5. Väike-Laatsi tööstusala detailplaneering on töösse rakendatud".

⁵ <http://eesti2030.wordpress.com/>

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Äri- ja tootmisalad on välja arendatud ja turundatud	1. Vähemalt 50% kaardistatud Valga linna äri- ja tootmisaladest on ettevõtjate poolt kasutusele võetud aastaks 2020
		2. Tegevust alustab aastas vähemalt 1 uus ettevõtte kaardistatud äri- ja tootmisalal
		3. Valga linnas tegutsevad ettevõtted on laiendanud oma tegevust kaardistatud äri- ja tootmisaladele (olemasolevad ettevõtted on loonud juurde töökohti või suurendanud ettevõtte käivet, tootlikust, müügitulu)
OTSESED EESMÄRGID	1. Valga Linnavalitsusel on ülevaade äri- ja tootmisalade potentsiaalset ning nendel aladel tegutsevatest ettevõtetest	1. Perioodi alguses on koostatud kvaliteetne analüüs Valga linna äri- ja tootmisalade kohta, mida perioodiliselt (vähemalt kord aastas) uuendatakse
	2. Valga linna äri- ja tootmisalad on varustatud ettevõtlusele vajaliku tehnilise infrastruktuuriga	2. Tehnilise infrastruktuuri arendamiseks on koostatud arengukavad, mis on varustatud tegevuskavadega
	3. Äri- ja tootmisalade ja peamiste transpordisuundade vahel on hea ühendatavus (sh raudteega)	3. Ühendusteede projektid
	4. Olemas on äri- ja tootmisalade turundusstrateegia ja selle elluviimise eest vastutav isik	4. Valga Linnavalitsuses või selle algatusel on olemas vähemalt üks isik, kes on vastutav kaardistatud äri- ja tootmisalade turustamise eest
	5. Väike-Laatsi tööstusala detailplaneering on töösse rakendatud	5.1 Väike-Laatsi tööstusala on välja ehitatud vähemalt 5% detailplaneeringuga kavandatust 5.2 Jätkuvalt riigi omandis olev maa on kasutusele võetud

10. Saab omandada erinevate tasemete kutseharidust

Valgamaa Kutseõppekeskus on maakonnas ainus õppeasutus, mis pakub kutseõpet nii põhiõppes kui ka täienduskoolituses. Valga linna ja maakonna koolivõrgu arengukavades on kirjeldatud koostöövajadused kutseõppekeskusega sotsiaalhoolduse, infotehnoloogia, põhikooli tööõpetuse tundide läbiviimise ja täiend- ning ümberõppe läbiviimise valdkondades, samuti uue energiasäästliku ehitustehnoloogia rakendamisel. Valgamaa Kutseõppekeskuses on võimalik välja arendada kõrgema taseme (viienda taseme) kutsehariduse erialad, mis annavad nii koolile kui ka Valgale, Valgamaale juurde atraktiivsust tuues siia rohkem noori, kes ka võimalusel hiljem oleks valmis oma tuleviku siduma Valgaga.

Perspektiivikad erialad viiendale (endine rakenduskõrghariduse tase) tasemele väljaarendamiseks on logistika ja energiasäästliku ehituse eriala ja IT valdkonna eriala.

Üldeesmärk: Saab omandada erinevate tasemete kutseharidust

"Otsesed eesmärgid:

1. Valgamaa Kutseõppekeskuses (KÕK) on vähemalt kolmel erialal loodud võimalus omandada kutseharidust viiendal tasemel "

Terviklik tegevuskava vt Lisa nr 2

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Saab omandada erinevate tasemete kutseharidust	1. Õppeasutusel on erinevate tasemete kutseõppe õppekavad, õpperühmade akrediteeringud ja koolitusluba
OTSESED EESMÄRGID	1. Valgamaa Kutseõppekeskuses saab kahel kuni kolmel erialal omandada viienda taseme kutseharidust	1.1. Kõrgkoolidega on sõlmitud vähemalt 3 koostöölepingut viienda taseme kutsehariduse arendamiseks 1.2. Koolituslubade taotlemine ministeeriumilt 2014 -2018 2014 – logistika erialale 2016 - energiasäästliku ehituse erialale 2018 - IT valdkonna spetsialisti erialale 1.3. Viienda taseme kutsehariduse õppekavarühmade moodustamine, igal erialal vähemalt 15 õpilast

11. Linna elanikud on teotahtelised, mitmekesiseid meelelahutusvõimalusi hindavad, terviseteadlikud ja oma kultuurikeskkonda armastavad

Valga linn peab väga tähtsaks oma elanike tervislikku seisundi parandamist ning pöörab suurt tähelepanu terviseedendusele, mille eesmärk on luua eeldused ja tingimused inimeste tervise edendamiseks ja elukvaliteedi jätkuvaks tõstmiseks. Valga linn on koostanud Valga linna terviseprofili, milles on kaardistada kohalike elanike tervise olukorda ja seda mõjutavaid tegureid. Lisaks on terviseprofiliis ära toodud linna terviseedenduslik tegevuskava 2010 – 2013.⁶

Linnas on staadion, jalgpalliväljak, mitmed terviserajad, kergliiklusteed ja spordiklubid, kus inimesed saavad kasulikult oma vaba aega veeta. Elanike hea tervise nimel on Valga linn seadnud prioriteediks spordiobjektide arendamise ja kaasajastamise ning heade võimaluste pakkumise spordiklubide arenguks.

Väiksemad üritused toimuvad enamasti Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses. Sellest tulenevalt on tähtis, et kultuuritaristu oleks kaasaegne ning soodustaks üritusi korraldavate kodanikuühenduste jätkusuutlikkust.

Üldeesmärk: Linna elanikud on teotahtelised, mitmekesiseid meelelahutusvõimalusi hindavad, terviseteadlikud ja oma kultuurikeskkonda armastavad

"Otsesed eesmärgid:

1. Elanike tervisenäitajad ja tervisekäitumine on paranenud.
2. Spordi jätkusuutlikkus on tagatud.
3. Toimuvad aastaringelt jätkusuutlikud kultuuri- ja tervisespordi üritused.
4. Valgas on kaasaegne kino/konverentsi saal.
5. Kultuuri- ja spordiobjektid on korrastatud ja kaasajastatud".

⁶ <http://www.valgalv.ee/UserFiles/.files/Terviseprofiil%20Valga%20linn.pdf>

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtjad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Linna elanikud on teotahtelised, mitmekesiseid meelelahutusvõimalusi hindavad, terviseteadlikud ja oma kultuurikeskkonda armastavad	1. Elanike tervisenäitajad on paranenud
		2. Linna terviseprofiilist tulenevate probleemide vähendamiseks on rakendatud tegevused/projektid
		3. Tervisliku töökeskkonnaga haridusasutuste ja töökohtade arv on suurenenud
		4. Valgalasele mõeldud tervist edendavate tegevuste arv on kasvanud 10% võrreldes aastaga 2010
		5. Tegevustest osavõtjate arv on kasvanud 30% võrreldes aastaga 2010.
OTSESED EESMÄRGID	1. Elanike tervisenäitajad ja tervisekäitumine on paranenud.	1.1. Südame- ja veresoonkonna haiguste, vigastuste, nakkushaiguste ja vähki haigestunute juhtude arv väheneb. 1.2. Kaardistatud on tervisenäitajad ja uuendatud tegevuskava. 1.3. Linnas on moodustatud aktiivne juhtgrupp tegevuste elluviimiseks 1.4. Tervist edendavate töökohtade ja haridusasutuste arv on kasvanud. 1.5. Haridusasutuste arengukavadesse on kirjutatud terviseedenduslikud tegevused 1.6. Noorsportlasele on iga-aastane spordiarsti visiit võimaldatud
	2. Spordi jätkusuutlikkus on tagatud	2.1 On loodud Valga Spordikool 2.2 On loodud raskejõustiku treening- ja võistlussaal 2.3 On loodud kvaliteetsed tingimused ekstreemspordiga tegelemiseks
	3. Toimuvad aastaringelt jätkusuutlikult kultuuri ja tervisespordi üritused	3.1. Üritused on mitmekesisestunud (uued lisaväärtused). Osalejate arv on tõusnud 3.2 Kolmanda sektori poolt korraldatud ürituste arv on kasvanud 3.3 Toimib Valga-Valka ühine kultuuri- ja spordiürituste kalender
	4. Valgas on kaasaegne kino/konverentsi saal	4.1. Kino külastajate arv on kasvanud. 4.2. Konverentside arv on kasvanud 4.3. Tehnilised lahendused on kaasajastatud
	5. Kultuuri ja spordiobjektid on korrastatud ja kaasajastatud	5.1 Valgas on kaasaegne kino ja teatrisaal 5.2 Valgustatud ja korrastatud terviserajad

12. Õppeasutuste õppekeskkond on uuenenud ja õppekavale vastav

Hariduse kvaliteedi tõusu toetab hariduse taristu pidev arendamine ja parendamine. Eesmärk on korrastada koolihooned nii põhikooliastmete kui ka gümnaasiumi tarbeks, luua õpilaskodu ja arendada, luua erinevad huvitegevuse harrastamise võimalused nii Valga linna kui ka lähivaldade õpilastele, noortele.

Mitmekesised õppimise võimalused soovitakse luua juba alates alus-, -põhihariduse tasemest Valga arengule aitab kaasa ja toob siia noori inimesi kui VKÕK-s on võimalik õppida ka viienda taseme kutsehariduse erialasid.

Üldeesmärk: Õppeasutuste õppekeskkond on uuenenud ja õppekavale vastav

"Otsesed eesmärgid:

1. Kungla 16 ja Vabaduse 13 õppehooned ja nende territooriumid on renoveeritud ja kohandatud põhikooliklassidele.
2. Kuperjanovi 10 hoone on renoveeritud ja varustatud kaasaegse õppekavale ja -suundadele vastava sisustuse ja õppevahenditega.
3. Õpilaskodu või -korterid on renoveeritud, sisustatud.
4. Sepikoda ja loodusmaja projektid on koostatud.
5. Valga Priimetsa Kooli, Kuperjanovi 99, õppehoone on renoveeritud.
6. Valga Muusikakooli õppehoone on renoveeritud.
7. Lasteaedade Buratino, Pääsuke ja Walko rühmaruumid on renoveeritud ja õuealad korrastatud. Lasteaed Kaseke abihoone on renoveeritud, õueala on korras.

Terviklik tegevuskava vt Lisa nr 2

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Õppeasutuste õppekeskkond on uuenenud ja õppekavale vastav	1. Laste, õpetajate, lastevanemate rahulolu
		2. Alusharidusasutuste õppekeskkond vastab õppe -ja normatiivdokumentidele
		3. Põhikooli õppekeskkond vastab õppe -ja normatiivdokumentidele
		4. Gümnaasiumi õppekeskkond vastab õppe- ja normatiivdokumentidele
OTSESED EESMÄRGID	1. Kungla tn 16 ja Vabaduse tn 13 õppehooned, nende territooriumid on renoveeritud ja kohandatud põhikooliklassidele.	1.1. Kungla tn 16 õppehoone renoveerimine on lõpetatud 2013/2014 õppeaasta alguseks.
		1.2. Kungla 16 õppehoone õue -ala korrastatakse hiljemalt 2019. aastal
		1.3. Kungla 16 õppeklasside täiendav sisustamine hiljemalt 2019. aastal
		1.4. Vabaduse tn 13 õppehoone sisemised renoveerimistööd viiakse lõpule hiljemalt 2019. aastal, klassid sisustatakse kaasaegse eakohase mööbli ja õppevahenditega hiljemalt 2019. aastal.
		1.5. Vabaduse tn 13 õueala korrastatakse 2019. aastal

<p>2. J. Kuperjanovi tn 10 on renoveeritud ja varustatud kaasaegse õppekavale- ja suundadele vastava sisustuse ja õppevahenditega.</p>	<p>2.1. J. Kuperjanovi tn 10 õppehoone renoveeritakse 2016. aastaks. 2.2. Õppeklasside sisustamine viiakse lõpule ja tehnika soetatakse 2016. aastal.</p>
<p>3. Õpilaskodu või -korterid on renoveeritud ja sisustatud</p>	<p>3. Õpilaskodu või -korterid renoveeritakse ja sisustatakse</p>
<p>4. Koostatud on sepikoja- metallitöökoja ja loodumaja projektid</p>	<p>4.1. Lähteülesande koostamine ja projekteerimine 2016. aastal 4.2. Sepikoja-metallitöökoja ehitus ja sisustamine 2016. aastal 4.3. Loodumaja lähteülesande koostamine ja projekteerimine 2017.a. 4.4. Loodumaja ehitamine ja sisustamine.</p>
<p>5. Valga Priimetsa Kooli, Kuperjanovi tn 99, õppehoone on renoveeritud ja sisustatud kaasaegselt. Õueala on korrastatud ja turvaline.</p>	<p>5.1. Projekteerimine 2016.a. 5.2. Renoveerimine 2017. – 2018. a. 5.3. J. Kuperjanovi tn 99 õppehoonesse ja õuealale on paigaldatud turvakaamerad 2014.a. 5.4. Õueala teed, platsid ja spordiväljakud on korrastatud 2017.a.</p>
<p>6. Valga muusikakooli õppehooned ja õueala on kaasajanõuetele ja õppeeesmärkidele vastavalt rekonstrueeritud on renoveeritud</p>	<p>6.1. Projekteerimine 2015.a. 6.2. Renoveerimine 2018. – 2020. a.</p>
<p>7. Lasteaedade Buratino, Pääsuke ja Walko rühmaruumid, saalid on renoveeritud ja õuealad korrastatud kaasaegselt ja õppeeesmärkidele vastavalt. Lasteaed Kaseke abihoone on renoveeritud ja õueala on korras.</p>	<p>7.1. Lasteaed Buratino piirdeaia ehitus 7.2. Lasteaed Buratino õueala korrastamine (teed, õue- ja mänguvahendite soetamine) 7.3. Lasteaed Buratino rühmaruumid ja saal on renoveeritud 7.4. Lasteaed Pääsuke piirdeaia ehitus ja õuealateede korrastamine 7.5. Lasteaed Pääsuke õuealale mängu- ja spordivahendite soetamine 7.6. Lasteaed Pääsuke rühmaruumide ja saali renoveerimine ja sisustuse kaasajastamine 7.7. Lasteaed Walko rühmaruumide renoveerimine ja sisustuse kaasajastamine 7.8. Lasteaed Kaseke abihoone korrastamine ja õuealale mänguvahendite soetamine</p>

13. Sotsiaalne turvalisus on tagatud

Valga linna väärtuseks on hea kodune elukeskkond. Kodukoha turvalisus on eriti oluline siis, kui ei suudeta ühiskonnas iseseisvalt toime tulla. Väikeses kogukonnas ei tohi keegi jääda tähelepanuta ja langeda ühiskonnaelust välja. Pikka aega töölt eemalolnute tööturule tagasitoomine on suur väljakutse tingimustes, kus tööturul hakkab taas puudu olema tööjõust, kuid samas on tööga hõivamata isikute arv endiselt suur. Kohaliku omavalitsuse võimuses ei ole selles täita kogu rolli, kuid olla oluliseks partneriks riiklikele struktuuridele. Majanduslanguse ajal toimetulekuprobleemidesse sattunud perede lapsed ei tohi ilma jääda arenguvõimalustest ja probleemide teke märkamata, selleks tuleb suuremat tähelepanu pöörata spetsialistide võrgustiku olemasolule. Puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomisel ühiskonnaelus osalemiseks on vajalik tagada ligipääs avalikele teenustele, seda nii füüsilise keskkonna kui ka abistamise kaudu.

Sotsiaalsete toimetulekuraskustega isikutele abi osutamisel tuleb lähtuda inimese vajadustest ja seisundist; koostöö tegemine inimesega, et teda tööturule ja ühiskonda tagasi tuua. Teenuste kohandamine konkreetse inimese vajadustele ja abi andmise meetmete eelistamine, mis toetavad inimese iseseisvat toimetulekut, töötamist või õppimist ning vähendavad abivajadust pikemas perspektiivis; kodus elamise toetamise võimaluste eelistamine; kodusarnaste hoolekandeesutuste (asenduskodude) loomine ning riskiperede lastele ja vanematele on tagatud tugivõrgustik ja heal tasemel nõustamissüsteem.

Üldeesmärk: Sotsiaalne turvalisus on tagatud

"Otsesed eesmärgid:

1. Sotsiaalsete toimetulekuraskustega isikutele on tööturule ja ühiskonda tagasitoomiseks tagatud kohaliku omavalitsuse pädevuses olevate teenuste võrgustik
2. Riskiperede lastele ja vanematele on tagatud tugivõrgustik ja nõustamissüsteemi kättesaadavus
3. Puuetega inimestele on tagatud juurdepääs avalikele teenustele ja sotsiaalteenuste kaudu säilitatakse pereliikmete töövõime".

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Sotsiaalne turvalisus on tagatud	Olemas või kättesaadav isiku vajadustele vastavad sotsiaalteenused
OTSESED EESMÄRGID	1. Sotsiaalsete toimetuleku-raskustega isikutele on tööturule ja ühiskonda tagasitoomiseks tagatud kohaliku omavalitsuse pädevuses olevate teenuste võrgustik	1. Loodud teenuste finantseerimise süsteem, milles: <ul style="list-style-type: none"> 1.1. toetatakse sõltuvusravi ja AA rühmade loomist 1.2. ostetakse või on loodud võlanõustamise teenus 1.3. toetatakse tööharjutuse teenuse osutamist 1.4. toetatakse tööpraktika ja mentoriga töötamise teenuse osutamist 1.5. toetatakse tugi- ja eneseabigruppide tegevust 1.6. eluasemeteenuse tagamine linna omanduses korterite ja/või üürikorterite lepingulise kasutamise kaudu
	2. Riskiperede lastele ja vanematele on tagatud tugivõrgustik ja nõustamissüsteemi kättesaadavus	2.1. lastekaitsetöötajad töötavad töökoormusega: 1 lastekaitsetöötaja kohta 1000 last 2.2. on olemas perede tugiisiku teenus, kohapeal olemas või on kättesaadavad nõustamisteenused 2.3. asenduskoduteenus on alates 2017. aastast kehtivatele nõuetele vastav
	3. Puuetega inimestele on tagatud juurdepääs avalikele teenustele ja sotsiaalteenuste kaudu säilitatakse pereliikmete töövõime	3.1. enamik puudega lastest saavad käia Valga linna tavalasteaias ja –koolis või erirühmades 3.2. on olemas puuetega laste, täiskasvanute ja eakate päevahoiuteenus 3.3. liikumise erivajadustega inimestele tagatud ligipääs avalikele teenustele 3.4. toetatud elamise ja igapäeva elu toetamise teenused psüühiliste erivajadustega inimestele laienenud (2011 tase: 1 päevakeskus 20 kohta, 1 toetatud elamine) 3.5. toimib vanemate ja pereliikmete nõustamise võrgustik 3.6. avalike asutuste juures on tagatud markeeritud parkimiskohad liikumispuudega inimestele

14. Tegutseb I kontrollitüübi vabatsoon

Alates 1999. aastast on Valga linna territooriumil vabatsoon. 10.09.2004. a Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 710-k kehtestati Valga vabatsoon II kontrollitüübi vabatsooniks, mille tegutsemise tähtaega pikendati 03.03.2011. a Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 96. Vabatsoon on ühenduse tolliterritooriumi osa, mis on ülejäänud tolliterritooriumist eraldatud ja kus:

- ühendusevälist kaupa loetakse imporditollimaksude ja kaubanduspoliitiliste impordimeetmete kohaldamisel väljaspool ühenduse tolliterritooriumi olevaks, kui see kaup ei ole lubatud vabasse ringlusse, suunatud mõnele muule tolliprotseduurile ega kasutatud või tarbitud muudel kui tollialaste õigusaktidega ettenähtud tingimustel;
- ühenduse kauba suhtes võib selle vabatsooni või -lattu paigutamise tõttu rakendada meetmeid, mida tavaliselt rakendatakse kauba ekspordil, juhul kui see on konkreetseid valdkondi reguleerivate ühenduse õigusaktidega ette nähtud. (Euroopa Liidu tolliseadustik artikkel 166)

II kontrollitüübi vabatsoon on loodud kuni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 450/2008 kohalduma hakkamise päevani vastavalt artikli 188 lõikele 2. Selleks, et Valga linnas jääks püsima vabatsoon on vajalik üleminek I kontrollitüübi vabatsoonile. I kontrollitüübi vabatsoon on klassikaline vabatsoon, kus kaupade tsooni toimetamisel ei ole üldjuhul vaja esitada tollideklaratsiooni ning toll teostab tollijärelevat vabatsooni piiril ning sisse- ja väljapääsudes. I kontrollitüübi vabatsooni tunnusteks on püsiv piire ja nõuetekohased sisse- ning väljapääsud. (I kontrollitüübi vabatsooni tegutsemise põhimõtted⁷)

Toimiv vabatsoon on üks võimalus Valga linna majanduskeskkonna edendamiseks, mille kaudu on võimalik arendada linna ettevõtlust, mis omakorda loob uusi töökohti Valga linna territooriumil. Käesolev strateegia eesmärk on kaardistada I kontrollitüübi ümberkujundamiseks vajalikud tegevused. Oluline on teha tõhusat tööd vabatsooni idee tutvustamisega ettevõtjatele, kes tegutsevad Eestis ja lähiriikides (Läti, Vene). Ettevõtluse edendamisel ja sellele kaasaitamisel on otstarbekas lähtuda integreeritud säästvast arengust, mis tähendab et kombineerituna teiste valdkondadega on kaudseks tulemuseks uuendatud linnakeskkond.

Üldeesmärk: Tegutseb I kontrollitüübi vabatsoon

Otsesed eesmärgid:

1. Olemasoleva vabatsooni ümberkujundamine I kontrollitüübi vabatsooniks (edaspidi vabatsoon)
2. Vabatsooni territooriumi suurendamine ja teiste ettevõtete kaasamine
3. Valga Linnavalitsus osaleb vabatsooni arendamisel".

⁷ http://www.emta.ee/public/toll/I_t_pi_vabatsoon_Kliendile_19.03.2012.pdf

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Tegutseb I kontrollitüübi vabatsoon	1. Valga vabatsooni/tollilao tegevusluba on olemas
		2. Valga vabatsooniga/tollilaoga on liitunud uued ettevõtjad
OTSESED EESMÄRGID	1. Olemasoleva vabatsooni ümberkujundamine I kontrollitüübi vabatsooniks (edaspidi vabatsoon)	1. Vabariigi Valitsuse poolt vastuvõetud korraldus
	2. Vabatsooni territooriumi suurendamine ja teiste ettevõtete kaasamine	2. Vabariigi Valitsuse korraldusega on kinnitatud uued piirid
	3. Valga Linnavalitsus osaleb vabatsooni arendamisel	3. Kvaliteetsed arengudokumendid ja isik, kes tagab dokumentide järgimise

15. Valga Põhikool on riikliku õppekava alusel töötav tugevat ühtlusharidust pakkuv kool

2010. aasta 1. septembrist hakkas kehtima uus põhikooli- ja gümnaasiumiseadus⁸, mis loob võimalused põhikooliastmete eraldamiseks gümnaasiumist. Riiklikud kehtivad õppekavad tõmbavad selge piiri põhikooli ja gümnaasiumi vahele. Seoses sellega võttis Valga Linnavolikogu vastu otsuse (Valga Linnavolikogu otsus nr 40, 28. okt 2011.a) lahutada Valga Gümnaasiumist põhikooli osa ning Valga Gümnaasiumi põhikooliastme õpilased jätkavad õpinguid Valga Põhikooli koosseisus, kus avatakse vajalikul arvul klassikomplekte. Seega õpib Valga Põhikoolis alates 1.septembrist 2012.a. 855 õpilast. 2013.a. 1. septembril saavad õpilased alustada uut õppeaastat renoveeritud koolimajas. Kaasaegne põhikool peab pakkuma võimalikult palju ja erinevaid elulisi teadmisi, praktilisi oskusi ning näitama edaspidiseid erinevaid võimalusi haridustee jätkamisel.

Valga Põhikool pöörab tähelepanu kvaliteetsele põhiharidusele, õpilaste turvalisuse tagamisele ning hästi toimiva meeskonna ja koolikultuuri ning väärtushoiakute kujundamisele.

„Üldeesmärk: Valga Põhikool on riikliku õppekava alusel töötav tugevat ühtlusharidust pakkuv kool
Otsesed eesmärgid:

1. Valga Põhikooli kollektiiv on ühtne meeskond ja õppiv organisatsioon, kelle tegevustesse kaasatakse lapsevanemaid ja hoolekogu.
2. Valga Põhikoolis on käivitunud kogupäevakool ja koolisisesed üritused
3. Valga Põhikooli õppekeskkond on kaasaegne ja turvaline, õppekava ja –metoodikad vastavad riiklikule õppekavale ja on omanäolised“.

⁸ Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus [RT I 2010, 41, 240](#)

Arengu loogiline struktuur	Kirjeldus, tähtajad	Saavutamise indikaatorid, saavutustasandid (oodatavate tulemuste arvnäitajad)
ÜLDEESMÄRK	Valga Põhikool on riikliku õppekava alusel töötav tugevat ühtlusharidust pakkuv kool	<ol style="list-style-type: none"> 1. Väljalangevus põhikooli III astmest on väiksem kui 1% 2. Põhikooli lõpetajatest jätkab edasisi õpinguid vähemalt 95% 3. Lapsevanemate ja õpilaste rahulolu hariduskvaliteedi osas on vähemalt 80% vastanute seas positiivne 4. Põhikooli lõpetajate lõpueksamite tulemused on vabariigi keskmisest tulemusest kõrgemad 5. Põhikoolis on toetatud iga õpilase individuaalne areng
OTSESED EESMÄRGID	1. Valga Põhikooli kollektiiv on ühtne meeskond ja õppiv organisatsioon, kelle tegevustesse kaasatakse lapsevanemaid ja hoolekogu	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Koolil on toimiv, direktori kinnitatud kogu personali ja lapsevanemaid ning hoolekogu hõlmav täiendkoolitusplaan. 1.2. Kooli personali iga liige osaleb aastas vähemalt kahel sisekoolitusel 32 tunni ulatuses ja individuaalsetel koolitustel vähemalt 8 tundi 1.3. Lapsevanemate ja hoolekogu koolitused toimuvad vähemalt 2 korda õppeaastas
	2. Valga Põhikoolis on käivitunud kogupäevakool ja koolisisesed üritused	<ol style="list-style-type: none"> 2.1. Välja on töötatud kogupäevakooli töökord ja kinnitatud kooli direktori poolt ning heakskiidetud hoolekogu poolt 2.2. pikapäevarühmades osaleb I kooliastme õpilastest 50% 2.3. kooli huvitegevuses osaleb I –III kooliastmeni 80% õpilastest 2.4. kooliüritustest võtab osa vähemalt 80% õpilastest
	3. Valga Põhikooli õppekeskkond on kaasaegne ja turvaline, õppekava ja –metoodikad vastavad riiklikule õppekavale ja on omanäolised	<ol style="list-style-type: none"> 3.1. Valga Põhikooli õppeklassid on komplekteeritud kaasaegsete õppevahenditega aastaks 2014 3.2. Kooli turvalisus on tagatud - kindlustatud koolitervishoiuteenus ja sisse ostetud turvateenus 3.3. Rakendatakse erinevaid kaasaegseid õppemetoodikaid, on erinevaid metoodikaid valdavalt õpetajad 3.4. Kool võimaldab õppekava raames õpilastel õppida üldarendavaid valikaineid alates I klassist

6. Arenguseire ja arengukava muutmine

Arengukava rakendamise seire ja ajakohastamine toimub igal aastal enne Valga linna järgneva aasta eelarve koostamist. Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele⁹ peab omavalitsuse arengukava hõlmama nelja eelseisvat eelarveaastat.

Arengukava tegevuskavad peavad olema kooskõlas koostatava Valga linna eelarvestrateegiaga. Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele¹⁰ on eelarvestrateegia kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta, mis koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist.

Linnavolikogu kinnitab arengukava või selle muudatuste vastuvõtmise linnavolikogu määrusega enne, kui linnavalitsus esitab eelarve eelnõu linnavolikogule või hiljemalt eelarveaastale eelneva aasta 1. oktoobriks. Arengukava ajakohastamise käigus kaasajastatakse linna olukorda iseloomustavad faktiandmed ning olukorrast tulenevad probleemipüstitused, hinnatakse arengukava elluviimise edukust, vajadusel täpsustatakse eesmärke ja tegevusi.

Arengukava rakendajaks on Valga Linnavalitsus. Linna arengut on võimatu täielikult ette ennustada. Arengukava näitab ära üldise raamistiku ja suundumused. Kavandatud tegevuste elluviimine aitab omakorda kaasa arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamisele. Linna arengu suunamise tulemuslikkuse huvides on oluline mõõta toimivaid protsesse. Selleks kasutatakse tegevuskavas välja toodud saavutustasandeid ja indikaatoreid, mida hinnatakse kord aastas ning selle jälgimiseks käivitatakse internetileht 2020.valga.ee.

Arengukava muutmisel juhendatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses sätestatud reeglistikust.

Arengukava erakorraline muutmine on võimalik vastava ettepaneku laekumisel kas Valga linnavalitsusele või linnavolikogule. Laekunud ettepanekud vaadatakse läbi vastava töögrupi poolt ning seal otsustatakse kas ettepanek edastatakse volikogule menetlemiseks. Arengukava muutmine on volikogu ainupädevuses.

⁹ Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus [RT I 1993, 37, 558](#)

¹⁰ Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus [RT I 2010, 72, 543](#)

7. Selgitavad lisad

- Lisa 1** Saavutustasandite ja indikaatorite maksumus aastate lõikes (*eraldi failina*)
- Lisa 2** Tegevuskavad (*eraldi failina*)
- Lisa 3** SWOTid (*eraldi failina*)
- Lisa 4** Pikaajalised kohustused (*eraldi failina*)
- Lisa 5** Arengukava tööühmade koosseisud (*eraldi failina*)
- Lisa 6** LRS vorm ja juhend (*eraldi failina*)

8. Summary

Valga – Livonian heart – jaunty, green and international

Our vision is, that on year 2020, Valga is known as the heart of Livonia, because looking at the historical borders, we can consider Valga as the centre of Livonia.

The people of Valga are jaunty, when they have good working opportunities, possibility to acquire higher vocational education and various opportunities for leisure time activities (sports, culture etc). The citizens of Valga and surrounding municipalities is the best way to introduce Valga as pleasant living environment, to whom Valga is the centre.

Green is associated mostly with a quality of urban space, which is green, because of the energy-efficient buildings and attractive urban space. Citizens of Valga have increased the awareness of saving energy and we try to emphasize the improvement of energy efficiency buildings.

Valga, together with twin-town Valka, is a bordertown and it is impossible to plan towns development without taking into account the trait of twin-town character. Further International dimension for Valga is the railway running through the town, through which the connection is secured from three directions. Valga has a close cooperation with many twin-towns all over the world.

A number of services will be developed in collaboration with the municipalities, which surround Valga - Hummuli, Karula, Taheva, Tõlliste and Õru municipalities – common activity-area.

The current development plan is built up on logical framework methodology.

Valga Town Government has set up five thematic working groups:

- Education and youth work
- Culture, sport, health promotion, leisure time
- Townspace development, economics, infrastructure and natural environment
- Economic development (enterprising, image building, tourism)
- Social healthcare and preventing

Development goals in order of priority:

1. Work opportunities and labor force accessibility is better
2. High school education with good reputation and competitiveness
3. Town space is modern, arranged and energy saving
4. Valga has good reputation
5. Healthcare and welfare systems center has been developed in Valga county
6. Young people are active
7. Valga is international visitor-friendly town, whose people are active and optimistic
8. Valga is an important railway junction, a passengers trains connection with closer centers is with sustainable timetable, fast and resource trade increases in all directions.
9. Business and industrial areas have been developed and marketed.
10. It is possible to acquire higher level of vocational education.
11. Town residents are energetic, they appreciate diverse entertainment options, they are health conscious and they love their cultural environment.
12. The educational environment has been recreated, developed and corresponds to curricula.
13. Social security is guaranteed.
14. Operates first control type free zone.
15. Valga Elementary School is working on the national curriculum offering a strong balanced education.

Резюме

Валга- сердце Ливонии, бодрый, зеленый и международный город

Нашей концепцией является, чтобы в 2020 году город Валга известен как сердце Ливонии, потому что, рассматривая исторические границы Ливонии, город Валга можно считать его центром.

Жители Валга бодрые, они имеют хороший шанс на работу, а также возможность получить качественное и разностороннее образование, а также различные возможности на проведение досуга, занимаясь оздоровительным спортом и посещая интересные и культурные мероприятия. С приятными условиями жизни в Валга лучше всех знакомят местные жители, а также жители волостей для которых город Валга является ключевым центром.

Зеленый цвет в первую очередь связан с качеством городского пейзажа, который обеспечивают энергоэффективные здания и привлекательный городской пейзаж. У населения города повысились знания в области энергосбережения и мы пытаемся это подчеркнуть, повышая энергоэффективность принадлежащих городу зданий.

Валга совместно с городом-двойником Валкой является приграничным городом и планируя развитие города невозможно не учитывать особенностей города-двойника. Дополнительное международное значение придает городу пересекающие город железнодорожные пути, которые обеспечивают сообщение в трех направлениях. Город Валга имеет тесное сотрудничество со многими городами-побратимами по всему миру.

Различные услуги в общей активной области разрабатываются в сотрудничестве с соседними с городом Валга волостями, которыми является Хуммули, Карула, Тахева, Тыллисте, Ыру.

При составлении данного плана развития использовалась логическая методология.

При городской управе сформированы пять тематических рабочих групп:

- По образованию, образованию по интересам и работе с молодежью
- По культуре, спорту, укреплению здоровья, досугу
- По развитию городского пейзажа, городскому хозяйству, инфраструктуре и окружающей среде
- По экономическому развитию (бизнес, имидж, туризм)
- По социально-медицинским вопросам и профилактике здоровья

Общие цели приведенные в плане развития в порядке приоритетности:

1. Возможность работы и наличие трудовых ресурсов улучшились
2. Хорошее и конкурентоспособное гимназическое образование
3. Городской пейзаж современный, упорядоченный и энергоэффективный
4. Город имеет хорошую репутацию
5. Образован уездный центр здравоохранения и услуг по уходу
6. Молодые люди активны и энергичны
7. Валга является международным и дружелюбный для посетителей городом, жители которого активны и оптимистичны
8. Валга является важным железнодорожным узлом, пассажирское сообщение с ближайшими центрами скорое и по удобным графикам движения, объем грузовых перевозок увеличится во всех направлениях
9. Образованы и маркированы коммерческие и промышленные районы
10. Возможность приобретения прикладного высшего образования
11. Жители города энергичны, ценят разнообразные развлечения и любят свою культурную среду
12. Соответствующая учебной программе обновляемая среда обучения образовательных учреждения
13. Гарантирована социальная безопасность
14. Действует I контрольного типа свободная зона
15. Валгаская основная школа – школа работающая по государственной программе обучения и даёт сильное разностороннее сбалансированное образование.

Kopsavilkums

Valga – Livonijas sirds – spīrta, zaļa un starptautiska.

Mūsu vīzija – Valgas pilsēta 2020. gadā ir pazīstama kā Livonijas sirds, jo, raugoties uz Livonijas vēsturiskajām robežām, Valgas pilsētu var uzskatīt par tās centru.

Valgas cilvēki ir spīrti, jo viņiem ir labas darba iespējas, apstākļi iegūt kvalitatīvu un daudzpusīgu izglītību, kā arī dažādas brīvā laika pavadīšanas iespējas gan sportojot, gan arī apmeklējot interesējošos kultūras pasākumus. Valgu kā patīkamu dzīves vidi vislabāk raksturo šeit dzīvojošie cilvēki, kā arī apkārtējo pagastu iedzīvotāji, kuriem Valgas pilsēta ir centrs vajadzīgo pakalpojumu saņemšanai.

Zaļš vispirms jau saistās ar kvalitatīvu pilsētvidi, kuras pamatā ir energoefektīvas būves un atvērta atraktīva pilsētvide. Iedzīvotāji ir ziņoši par enerģijas taupīšanu, un to arī cenšamies uzsvērt, paaugstinot pilsētai piederošo ēku energoefektivitāti.

Valga kopā ar dvīņu pilsētu Valku ir robežpilsēta, tāpēc attīstību nav iespējams plānot, neņemot vērā dvīņu pilsētai raksturīgās īpašības. Valgai starptautisku mērogu piešķir arī tās teritoriju šķērsojošais dzelzceļš, kas veido savienojumus trijos virzienos. Valgai ir cieša sadarbība arī ar daudzām citām sadraudzības pilsētām visā pasaulē.

Vairāki pakalpojumi tiek attīstīti kopā ar pašvaldībām, kas atrodas Valgas pilsētas apkārtnē, un ir vienota darbības zona – Hummulī, Tahevas, Töllistes un Ūru pagasti.

Šī attīstības plāna sastādīšanā tika izmantota loģiskā ietvara metode.

Pilsētas valdei bija piesaistītas piecu dažādu jomu darba grupas.

- Izglītība, interešu izglītība un darbs ar jaunatni
- Kultūra, sports, veselības veicināšana, brīvais laiks
- Pilsētvides attīstīšana, pilsētas apsaimniekošana, infrastruktūra un dabiskā vide
- Ekonomiskās attīstības (uzņēmējdarbība, tēla veidošana, tūrisms) darba grupa
- Sociālās un veselības aizsardzības un profilakses darba grupa

Attīstības plānā izvirzītie vispārējie mērķi prioritārā secībā :

1. Uzlabojušās darba iespējas un darbaspēka pieejamība
2. Atzīta un konkurētspējīga izglītība ģimnāzijā
3. Moderna, sakārtota un energoefektīva pilsētvide
4. Pilsētai ir pozitīvs tēls
5. Attīstīts aprīņķa veselības aizsardzības un aprūpes pakalpojumu centrs
6. Aktīvi un darboties gribošī jaunieši
7. Valga ir starptautiska, apmeklētājiem draudzīga pilsēta, tās iedzīvotāji ir aktīvi un optimistiski
8. Valga ir nozīmīgs dzelzceļa mezgls, pasažieru vilcienu savienojums ar tuvākajiem centriem ir saskaņotā grafikā un ātrs, palielinās preču pārvadājumu apjoms visos virzienos
9. Attīstītas un tirgū pieprasītas tirdzniecības un ražošanas zonas
10. Iespēja iegūt profesionālo augstāko izglītību
11. Pilsētas iedzīvotāji ir darboties gribošī, spēj novērtēt daudzveidīgās izklaides iespējas un mīl savu kultūrvidi
12. Izglītības iestāžu mācību vide ir atjaunojoša un mācību programmai atbilstoša
13. Nodrošināta sociālā aizsardzība
14. Darbojas I kontroles tipa brīvā zona
15. Valgas pamatskola piedāvā spēcīgu visaptverošu izglītību valsts apstiprinātās pamatizglītības programmās.

9. Valdkondlikud kavad

- SA Valgamaa Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsiooni arengukava 2009 – 2016
- [Valga maakonna hooldus- ja õendusabi võrgu arengukava 2009-2015](#)
- [Valga linna üldharidusvõrgu korralduse arengukava aastateks 2011-2015](#)
- [Valga linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava](#)
- [Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuse arengukava 2012-2015](#)
- [Valga-Valka turismiarendus- ja turundusstrateegia 2006-2016](#)
- [Valga Kaugõppegümnaasiumi arengukava 2012-2015](#)
- [Valga Vene Gümnaasiumi arengukava 2012-2015](#)
- [Valga Põhikooli arengukava 2012-2015](#)
- [Valga Gümnaasiumi arengukava 2012-2015](#)
- [Valga Keskraamatukogu arengukava 2012-2016](#)
- [Valga lastekodu Kurepesa arengukava 2011-2015](#)
- [Valga lasteaed Kaseke arengukava 2010-2012](#)
- [Valga lasteaed Pääsuke arengukava 2010-2012](#)
- [Valga lasteaed Walko arengukava 2010-2012](#)
- [Valga lasteaed Buratino arengukava 2010-2012](#)
- Valga Avatud Noortekeskuse arengukava
- [Valgamaa noorsootöö arengustrateegia 2009-2020](#)
- [Arengustrateegia Valgamaa 2018](#)
- [Valga linna terviseprofiil ja terviseedenduslik tegevuskava 2010-2013](#)